

Veenmosroute

Wandel door het bijzondere Fochteloërveen. Geniet van de rust en de uitgestrektheid van het landschap. Laat je verrassen door veenplanten en de vele vogels die hier te vinden zijn.

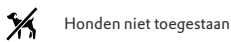
Het Fochteloërveen is een uitgestrekt hoogveen gebied. Onder het gras gaat een dikke, kletsnatte laag schuil: het hoogveen. Een bodemsoort die is opgebouwd uit veenmossen en zo vochtig, voedselarm en zuur is dat er geen boom kan groeien.

Vroeger bestonden aanzienlijke delen van Nederland uit deze bodemloze hoogveenvlaktes. Maar afgravingen voor de winning en ontwateringen voor de landbouw hebben er voor gezorgd dat het Fochteloërveen nu één van de allerlaatste stukken levend hoogveen is.

Ook kan je langs de wandelroute bijzondere dieren zien. De afgelopen jaren hebben de kraanvogel en slangenarend zich hier gevestigd. Langs de wandelroute de prooidieren van de slangenarend zonnen: de gladde slang, ringslang en adder. Geen wonder dat Natuurmonumenten de uitgeroepen best doet om dit hoogveen op de grens van Friesland en Drenthe te behouden en te herstellen.

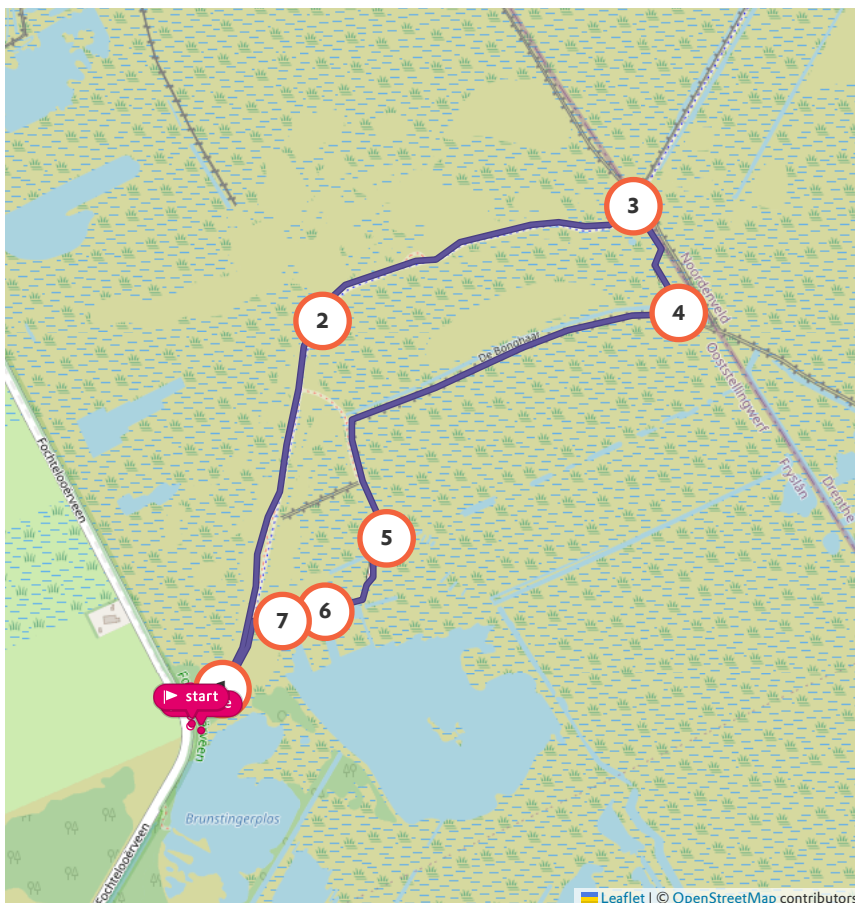
Vanaf de parkeerplaats loop je naar het informatiebord bij het fietspad naar Veenhuizen. Volg de veenmosroute met behulp van de kaart.

Praktische informatie

Waar kun je starten

Parkeerplaats Fochteloërveen

1 Veilig door het hoogveen

Het eerste gedeelte van de wandeling voert langs het fietspad, gelegen op de zandrug de Bonghaar. Dergelijke zandruggen als deze, in een verder woest en onbegaanbaar landschap, werden van oudsher gebruikt als doorgaande weg. De vegetatie verschilt er met die van de omgeving. Omdat het er droger en kalkrijker (dus minder zuur) is, zie je er bijzondere planten met prachtige namen zoals geelhartje, ogentroost (zie foto), muizenoor en grasklokje. In de bloemrijke bermen leven in het voorjaar en zomer veel insecten, die op hun beurt weer vogels aantrekken.

Zo is de Bonghaar de enige plaats in het Fochteloërveen waar je in die periode de veldleeuwerik aan kunt treffen, die er foerageert op insecten. Let dan ook op de spectaculaire zangvlucht van de mannetjes! Eerst klimmen ze tot een hoogte van soms meer dan honderd meter, waarna ze luid zingend omlaag vliegen om in de buurt bij het vrouwtje te landen. Ook roofvogels als boomvalk of wespendif komen op de vele insecten af. Boomvalken zie je hier in de zomer vaak jagend op libellen in vlucht. De wespendif zoekt wesp- en hommelnesten tijdens de vlucht of vanuit een uitkijkpost en graaft ze daarna uit. Let ook eens op het paapje en de grauwe klauwier (zie foto).

2 Hoog en droog

De hoge en droge zandruggen zijn favoriete plekken voor adders (zie foto), ringslangen en gladde slangen om te zonnen. Vooral in het voorjaar, wanneer de slangen wakker worden uit hun winterslaap, liggen ze graag op de droge en beschutte plaatsen op te warmen in de zon. Omdat het zonlicht nog niet krachtig is, zijn ze niet erg snel. Natuurlijk mogen ze worden bewonderd, maar verstoor ze niet. Ze hebben hun energie hard nodig om zich voort te kunnen planten. Dit is ook de reden dat we geen honden toestaan op de paden rondom de Bonghaar. Vervolg je route langs het fietspad. Na zo'n 150 meter kun je rechts afslaan om de wandeling in te korten tot 1,5 kilometer. Voor de hele veenmosroute van 4 kilometer volg je het wandelpad rechtdoor tot aan het fietstunneltje.

3 Werk in uitvoering

We werken aan de toekomst van het Fochteloërveen en aan te leggen. Met deze kades kan regenwater beter in vastgehouden. Deze elektrische transportband vervoert Fochteloërveen en stort het in de trechters die je hier ziet; elektrisch en waterstof-aangedreven tractoren en krant broedseizoenen, van half maart tot half juli, liggen de we

Als je de zandrug verlaat, kom je in het iets lager gelegen hoogveen. Omdat de afbraak van afgestorven veenmoer omstandigheden onder water langzamer ging dan de af Gemiddeld is de laag veen onder je voeten zo'n 2 meter vlonderpad ervoor dat je droog door het natte veen ko

4 Kostbaar regenwater

Je loopt weer een zandrug op. Er ligt hier echter geen nieuw aangelegde kade. Deze liggen door heel het gebied regenwater weglekt en het hoogveen verdroogt en de damwanden die 30 jaar geleden zijn geplaatst waren Natuurmonumenten in 2022 gestart met het vervangen van zand en leem. Zo worden de kletsnatte omstandigheden hersteld. Lees hier meer over de kadeherstelwerkzaamheden op www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/fochteloerveen. Sla rechtsaf en volg de blauwe routepijltjes.

5 Veel of weinig voeding?

Vanaf de vlonder kun je typische veenplanten zien, die van voedselarme, zure omstandigheden houden. Het groene spul dat in het water drijft is waterveenmos, één van de vele soorten veenmos die in het Fochteloërveen voorkomt.

Waterveenmos groeit op plekken die altijd onder water staan.

Wollegras is een plant die vooral in deze laagste en natste delen van het hoogveen voorkomt. Vanaf april tot in de zomer is de plant gemakkelijk te herkennen aan de helderwitte pluizen. Veel mensen denken dat het wollegras dan bloeit maar het tegenovergestelde is waar; het is juist uitgebloeid en de vruchten hebben lange witte, wollige draden. Vroeger verzamelden mensen het wollige pluus om er spleten in de muur mee te dichten of kussens te vullen.

Helaas zie je ook overal om je heen de strogele halmen van het pijpenstrootje, een hier van nature voorkomende plant die zich door de vele voeding (stikstof) uit de lucht snel uitbreidt en zeldzamere soorten verdringt. Met een uitgekiend waterbeheer probeert Natuurmonumenten het aandeel pijpenstrootje te verminderen en de groei van veenmossen en andere bijzondere planten te bevorderen.

Sla rechtsaf en wandel over de nieuwe kade. Ga bij de splitsing rechtdoor. Je loopt een vlonderpad op.

6 Kraanvogels of libellen

De slenk aan de linkerkant werd - net als de vele andere slenken die je in het gebied ziet - aangelegd voor de ontwatering van het hoogveen, om het vervolgens te kunnen ontginnen. Ook de Brunstingerplas erachter is ontstaan door de veenaafgravingen. Op deze plas is de kans kraanvogels te spotten het hele jaar door hoog. De kraanvogel broedt sinds 2001 in het Fochteloërveen en maakte daarmee zijn comeback in Nederland als broedvogel, na eeuwen van afwezigheid. Luister vooral ook goed; hun trompetterende roep is onmiskenbaar!

Liefhebbers van libellen maken rechts van het pad in de zomer kans op de zeldzame Noordse en venglazenmaker.

Na het vlonderpad loop je weer een nieuw aangelegde kade op. Houd rechts aan.

7 Vier soorten heide

Je komt opnieuw in de buurt van de Bonghaar. Door r Natuurmonumenten de heide rondom de drogere zan grazen er soms schapen, die de heide open houden en pijpenstrootje - ertussenuit knabbelen. Door de grote het gebied vier heidesoorten voor: dopheide, struikheide, lavendelheide (zie foto). Ze kleuren de omgeving van

8 Einde

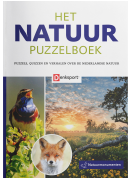
Sla linksaf het fietspad op, nog een klein stukje rechtd de wandeling gekomen. Als je vanaf de parkeerplaats zuiden doorloopt langs de Fochteloërveenweg, kom je leuk om vanuit de kijkhut een poosje de plas af te speu

Word nu ook lid

Sluit je net als 968.000 anderen aan bij Natuurmonumenten. Je beschermt niet alleen de natuur in Nederland, maar je ontvangt alle ledenvoordelen.

nm.nl/de-natuur-in/word-lid

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf te maken of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek